

niálně dotvořila výběr z *Moravské lidové poezie Leoše Janáčka* v novodobé úpravě slovenského autora *I Ladimíra Godára.*) Bohužel není prostor na spravedlivé zhodnocení a ocenění ostatních koncertů, které by si to jistě zasloužily. Tak alespoň zmíníme ten úplně poslední (12. 6.), příznačně nazvaný „Piano Extravaganza“. Jehož se kromě již jmenovaných klavíristů účastnili ještě britský pianista **Hanish Milne** a naše **Ayla Bártová**, jako barvitou i poučnou exhibici klavírní hudby (pro dvě ruce nebo dokonce levou ruku, přes čtyřruční klavír až po dva klavíry a skladby pro osm rukou) od baroka po 20. století a navíc skutečně efektní tečku za celým festivalem. ■

FESTIVAL FORFEST POTĚŠIL DUŠI

Kroměříž, Arcibiskupský zámek, Zámecká obrazárna, Rotunda Květné zahrady, chrám sv. Mořice aj.

▲ Jan Vrkoč

Koncem června se konal v Kroměříži, Olomouci, Praze a Bratislavě festival **Forfest**. Součástí programu jeho letošního 27. ročníku bylo 20 koncertů, 3 poslechové pořady, 3 výstavy a týdenní kompoziční kurzy pro mladé skladatele. Festivalu se letos zúčastnili interpreti z osmi zemí Evropy i zámoří (Německo, Francie, Makedonie, Itálie, Slovinsko, Slovenská republika, USA a ČR).

Forfest každoročně pořádá Umělecká iniciativa za osobní záštity ministra kultury ČR pana Mgr. Daniela Hermana, pod záštitou starosty města Kroměříže pana Mgr. Jaroslava Němce, České komise při UNESCO a Arcibiskupství Olomouc. Je třeba poděkovat sponzorům, kteří každoročně přispívají, festival se koná za spoluúčasti Města Kroměříže, Zlínského kraje, Nadace Český hudební fond, Ochraného svazu autorského, Ministerstva kultury ČR a dalších českých i evropských institucí.

SOUČASNÁ NĚMECKÁ DUCHOVNÍ HUDBA

Koncert varhanní virtuosky **Ruth Forsbachové** (chrám sv. Mořice v Kroměříži, 19. 6.) dal nahlédnout do světa duchovní hudby z prostředí německého protestantismu. Program byl sestaven výhradně z varhanních skladeb autorů z oblasti Severního Porýní-Vestfálska, ze skladeb současnosti případně nedávné minulosti, varhanní sonáta Stefana Heuckeho zazněla dokonce jako absolutní novinka.

Severní Porýní-Vestfálsko je nejlidnatější a patrně nejbohatší spolková země Německa. Je průmyslovou základnou Německa na řekách Rýn, Rúr a Ems, metropolí je velkoměsto Düsseldorf. Ruth Forsbachová tam působí téměř 40 let jako ředitelka chrámové hudby v evangelickém kostele v Remscheidu (město v sousedství Solingenu). Remscheid je součástí kulturního regionu Bergisches Land a také Metropolitního regionu Porýní-Porúří. Ruth Forsbachová koncertuje v Německu, Anglii, Francii, Polsku, často přijíždí i do České republiky a na Slovensko. Zaměřuje se na uvádění dosud málo hrané hudby romantismu a s oblibou hraje i hudbu soudobou. Pořádá také přednášky o hudbě a je spoluzakladatelkou několika německých hudebních festivalů.

Bezchybná, citlivá interpretace zaujala posluchače hned při první skladbě, kterou byla *Chorální meditace na pašijový příběh Marie Magdaleny* od Henninga Frederichse (1936–2003). Sugestivně vyzněl *Smuteční pochod* z cyklu *Život sv. Františka*

autora *Lutze-Wernera Hesseho* (*1955). Vyznění bylo mimořádně působivé, k účinku jistě přispěla i zajímavá romantická registrace. Barvitě vyzněla též skladba *Při pohledu na R. Schumann* skladatele *Jürge Baura* (1918–2011).

Jako méně výrazná se mi jeví skladba *Sedmý anděl, Kaddish za Luigiho Nona*, jejímž autorem byl *Oskar G. Blärr* (*1934). Je na uvážení, zdali kaddish – židovská modlitba za zemřelé – může vůbec být natolik neemotivní. I zde Ruth Forsbachová zajisté odvedla precizní práci, avšak skladba sama nezaujala.

Kroměříž letos navštívil německý skladatel *Stefan Heucke* (*1958) a za jeho přítomnosti byla provedena sonáta pro varhany *Přijď, Bože stvořiteli, Duchu Svatý*. Kroměřížské provedení bylo dokonce světovou premiérou této varhanní novinky. První věta Tocatta přinesla rychlé třpytivé pasáže, veselé motivy v duchu Vivaldiho nebo jiných italských mistrů, překypující barevnost i dynamiku. Druhá věta je variační, pět variací na chorální téma je zde dokonale ukázkou promyšlené moderní kompoziční práce. Zpočátku pomalé, široké plochy se postupně zahušťují, zrychlují, přibývá polyfonních protihlasů, objevuje se i druhé, poněkud profánní téma. Obdivuhodně vyzněla interpretace této stěžejní části sonáty. Dokonale vyklenutá gradace jakoby v jediném nadechnutí, v jediném proudu bez oddechu, v naléhavé rytmické pulzaci. Skladba vrcholí velkou fugou na téma chorálu Martina Luthera *Veni Creator*. Třívětá Sonáta Stefana Heuckeho je oslavou varhan jako „královského nástroje“ a hlásí se k těm nejlepším tradicím světové varhanní literatury.

ZÁVĚREČNÝ KONCERT S HUDBOU FRANTIŠKA G. EMMERTA

S tvorbou skladatele *Františka G. Emmerta* se setkáváme na Forfestu prakticky každoročně. Emmert svým kompozičním stylem, svým duchovním zaměřením na Forfest zjevně patří tak jako nikdo jiný. Je namístě zeptat se, čím je to způsobeno, jaký vlastně je ten často připomínaný Emmertův kompoziční styl? Přibližně od poloviny 70. let minulého století, v souvislosti s Emmertovým obrácením se ke katolické víře, se u něj ve větší míře objevuje zájem o starší kompoziční metody a zejména o romantickou hudbu. Emmert miloval zejména pozdně romantickou harmonii, ve svém pojetí ji ovšem neváhal obohacovat o mikrointerval, anebo ji zahušťoval alterovanými souzvuky. Často také komponoval podle předpřipravených tónových řad, jindy jsou sledy souzvuků tak husté, že se posouvají do atonality. V závěru života také s oblibou komponoval čisté modální techniky. Zásadní je, že pod vlivem katolicismu se Emmertova estetika opravdu velmi proměnila. Sám to formuloval tak, že katolicismus mu pomohl odpoutat se od tzv. *Nové hudby* směrem k technice, kterou nazýval „souznění“, „vnitřní slyšení“ anebo jednoduše „motivovaná hudba“. Nejcharakterističtější rysem Emmertovy skladebné techniky v závěru života bylo „vnitřní naslouchání“.

Na závěrečném koncertě festivalu Forfest (chrám sv. Mořice, 28. 6.) bylo provedeno pět Emmertových skladeb, tři z nich patří do jeho tvorby v závěru života. Mimo to orchestr **Ensemble Opera Diversa** vložil do programu čtyři duchovně laděná díla skladatelů *Ondřeje Kyase, Henryka M. Göreckého*, lotyšského skladatele *Toiva Tuleva* a *Paula Hindemitha*. Skladby byly pod vedením dirigentky **Gabriely Tardonové** zahrány dokonale, se smyslem pro detail, někdy neobvykle vášnivě (Hindemith) a soubor si zaslouží především velkou pochvalu za sestavení hodnotného, jistě nesnadného programu.

Dvě řady *Devíti žalmových písní* napsal Emmert už v roce 1986. Zajisté jsme slyšeli harmonii zahušťovanou až na hranici únosnosti, kupodivu výsledek působil příjemně. Sopranistka **Hana Škarková** písně přednesla se vzornou deklamací, přesně

Zleva skladatel Stefan Heucke, varhanice Ruth Forsbachová a malířka Eva Siváková

intonovala, její lahodný hlas suverénně ovládl prostor chrámu sv. Mořice. Varhanní doprovod **Marka Paří** byl ukázněný, tempově i dynamicky přiměřený, zkrátka co si víc přát? Tím spíš se pak posluchači koncertu těšili na ony tři zbývající skladby z pozdního období Emmertovy tvorby. A jsem přesvědčen, že očekávání nebylo zklamáno! *Modlitba pro varhany* patří mezi Emmertovy kratší kompozice (trvá pouhých 6 minut), avšak v provedení Marka Paří naplno ukázala onu obdivuhodnou „živelnou“ harmonii, o níž jsem se zmiňoval výše, a která místy zněla opravdu atonálně, velmi barevně. Obecenstvem byla dobře přijata, právě tak jako sólová *Meditace o zjeveních vzkrísšeného Pána*, již hrál na housle **Milan Paří**. Desetiminutová *Meditace pro housle* sólo je jistě interpretačně velmi náročná, tím více, že Emmert zde předepisuje houslím nejen čtyřzvuky, ale i osmi až dvanácti zvuky, které se mají hrát například jako tři čtyřzvuky rychle za sebou. Výsledkem byla hra velice dramatická, vášnivá. Nabízí se ovšem logická otázka, zdali tolik neklidná, rapsodická hudba má být skutečně nazvána *Meditace...*, zdali je takový název prostě vhodný? Anebo by její provedení mohlo a mělo být o poznání klidnější, meditačnější?

Monumentální Emmertovu kompozici *Jakobův zápas* pro violu a smyčce přednesl orchestr **Ensemble Opera Diversa** s dirigentkou **Gabrielou Tardonovou**, sólový part violy hrál **Milan Paří**. Komorní orchestr předložil posluchačům širokou paletu hudebního výraziva - od temných tónů v dlouhých ztišených plochách, přes rubatové vlny, chvějivé třpytivé tóny houslí (jako by tisíce hvězd se chvěly na nebeské báni) i zpěvné, téměř chorální názvuky. Sólista s orchestrem byli v dynamické rovnováze, jejich závěrečný dialog připomněl starobylou techniku přísné klasické imitace a kánonu.

František Gregor Emmert si opět získal srdce svých posluchačů. Suverénní nastudování bohatého programu bylo odměněno spontánním, dlouhotrvajícím a nadšeným potleskem. ●

BEETHOVENŮV HRADec LETOS OPANOVALI PŘEDEVŠÍM ČEŠI A SLOVÁCI

Hradec nad Moravicí, Červený zámek

▼ Milan Bátor

Mezinárodní interpretační soutěž a hudební festival existují bez tří let stejně dlouho jako faktická délka mistrova života. Jej čtyřiapadesáté dějství se odehrálo v malebném prostředí Červeného zámku v Hradci nad Moravicí ve dnech 7. - 19. června. Letos se soutěžilo ve hře na klavír. Celý koncept festivalu je všal natolik pozoruhodný, že se sluší o tomto „pohádkovém“ hudebním soutěžení i muzicírování napsat pěkně popořádku. Festival Beethovenův Hradec začal tradičně **Múziádou**, která dostala v tomto roce název *Vivat Mozart!* Hudební a výtvarnou přehlídku talentů Moravskoslezského kraje, na níž zazněly různé skladby z hudby nejen *Wolfganga*, ale i *Leopolda Mozarta*, následoval večer nazvaný **Pocta klarinetu na zámku** s protagonisty **Petrem Bohušem** a **Kateřinou Paškovou** (klarinet) a **Romanem Ruckým** (klavír). Koncert se uskutečnil ve středu 8. 6. a měl výbornou a odvážně laděnou dramaturgii, která představila díla *Bohuslava Martinů*, *Miloslava Ištvana* či ostravského skladatele *Milana Bächorka* ve vynikající interpretaci všech účinkujících umělců.

Skladatelskou soutěž žáků základních uměleckých škol, jejíž finále a koncert vítězů se uskutečnily následující den ve čtvrtek, poctilo svou pozorností 56 mladých autorů z 25 škol a celkový součet soutěžních skladeb dosáhl pěkného čísla 188. V porotě se - stejně jako v předešlých letech - sešli renomovaní skladatelé Markéta Dvořáková, Vít Zouhar a Jaroslav Šťastný. Vítězné skladby zazněly na koncertě v podání mladých autorů a studentů Církevní konzervatoře Opava a byly ukázkou, že hudební tvořivost pod vedením dobrých pedagogů má stále čím zaujmout, překvapit i oslovit.

Pro nejmladší skladatele byla připravena také **hudební dílna**, která přinesla novinky a premiéry lektorů. V pátek 10. 6. ji následoval koncert pozoruhodné osobnosti současné české hudby - mnohostranně talentované zpěvačky, houslistky, skladatelky, performerky, herečky a hráčky na kvintou **Gabriely Vermeleho**, která vystoupila se souborem **Ensemble Marijan Vermeleho** i její hudební partneři potvrdili svůj status něčeho vskutku nevšedního, co by mělo být v české alternativní hudbě neustále přítomno jako reakce na hudební či textovou vyprázdňenost masmédií. V neděli 12. 6. se uskutečnil koncert účastníků dílny pro nejmladší skladatele s názvem **Hledá se nový Beethoven**. To, jestli se našel, či nenašel, mi není známo, ale už samotná motivace mladých tvůrců, dospět myšlenkově k tak náročné hudbě, si zaslouží respekt a uznání.

Samotná interpretační soutěž započala **Večerem zářivé brilance** 16. června. Oproti původně avizovanému recitálu vítězky 50. ročníku Beethovenova Hradce klavíristky Anny Ryaguzové (Rusko) vystoupila lotyšská rodačka žijící ve Švýcarsku **Arta Arnicane**, která rovněž zasedla v porotě soutěže. Půvabná pianistka vystoupila v programu složeném z děl romantických a impresionistických skladatelů se svým pověstným živelným šarmem a doslova vykouzlila neuvěřitelně poetický zvuk v dílech *Franze Schuberta*, *Felice Mendelssohna-Bartholdyho*, a zejména v barevně hýřivých skladbách *Clauda Debussyho* (*Potopná katedrála*) a *Maurice Ravela* (*Náhrobek Couperinův*). Koncert Arty Arnicane byl ukázkou klavírního umění světové úrovně, kterou interpretka ozvláštnila neobyčejně sugestivním prožíváním každé fráze, naprosto spolehlivou technikou a oduševněným básnickým výrazem, který romantické i impresionistické hudbě neobyčejně slušel.